

- Для уменьшения боли и отека к месту укуса на 10 минут приложите холод.

- Нанесите на место укуса кашицу, приготовленную из простой пищевой соды и воды. Можно смочить вату в растворе пищевой соды и приложить к месту укуса, чтобы уменьшить зуд (лучше привязать на 1-2 ч).

- Если припухлость в месте укуса очень выражена, зона покраснения более 10 см, отмечается выраженный зуд, примите противоаллергическое средство.

- Если сохраняется выраженный зуд, нарастает отек и увеличивается диаметр покраснения, следует немедленно обратиться к врачу.

- Старайтесь избегать мест роения пчел и ос. Не устраивайте пикники или привалы, если заметили рядом гнездо этих насекомых.

Народные методы лечения укусов пчел, ос и шмелей

1. Разжевать и приложить к пораженному месту листик подорожника.
2. Привязать к месту укуса листик одуванчика, предварительно помятый.
3. Прикрепить к пораженному месту листочки петрушки. Это устранил боль и припухлость.
4. Разрезать сырую луковичку и срезом прикрепить к месту укуса. Оставить на ночь.

ТЕЛЕФОНЫ

ПОЖАРНЫЕ	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
СКОРАЯ ПОМОЩЬ	103	03
ГАЗОВАЯ СЛУЖБА	104	04

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ПАМЯТКА

Вас ужалило насекомое...

Что делать?

г. Нижнекамск

Жало комара не опасно для человеческого организма, но комар является переносчиком различных заболеваний. После комариного укуса вместе с ядом в тело человека попадает вещество, которое не позволяет крови свертываться, что в свою очередь позволяет комару без препятствий принимать пищу. В результате небольшой аллергической реакции на месте укуса может появиться волдырь и покраснение.

Что делать после укуса?

1. Сделать крепкий раствор пищевой соды и периодически обрабатывать зудящее место.
2. Смазать укусы спиртовой настойкой календулы, борным спиртом, томатным соком.
3. Сделать холодную примочку.
4. При множественных укусах принять антигистаминное средство (супрастин, цетрин).
5. В походной аптечке следует держать антигистаминный препарат (снимает зуд и даже устраняет ожоги крапивы).

Народные методы

1. Обработать сметаной или кефиром.
2. Приложить к месту укуса лист черемухи или подорожника.

Жалющие насекомые кусают в целях самообороны. Жало следует тут же извлечь из ранки. В месте укуса тело краснеет, припухает, болит и становится горячим.

Что же делать и как себя вести, чтобы насекомые Вас не ужалили?

- Не нужно паниковать, размахивать руками, делать резких движений. Если пчела или оса летает вокруг Вас или села Вам на одежду или тело, надо спокойно дать пчеле облепетать Вас.

- На природе, где много цветов, не ходить босиком. В траве могут оказаться жалющие насекомые.

- Будьте осторожны при употреблении сладких продуктов и напитков на открытом воздухе.

- Старайтесь не носить слишком просторную одежду и распускать волосы - насекомое может запутаться в них и ужалить Вас.

- Не расчесывайте пораженный участок, это способствует распространению яда.

- Авырту һәм шешүне киметү өчен, тешләү урынына 10 минутка салкын куегаз.

- Тешләү урынына гадн азык содасы һәм судан торган катнашма сөртегез. Әрнүне киметү өчен, азык содасы эремәсенә мамык мамып, аны тешләү урынына куерга мөмкин (1-2 сәгатькә байлап куюы ахшырак).

- Әгәр тешләгән урын бик нык шешсә, тире кызаруы 10 сантиметрдан артык төшкәч итсә һәм яра нык өрнөгәндә, аллергияга каршы дару эчегез.

- Әрнү бетмәгән, шешү зурайган һәм кызару диаметры кңдәйгән вакытта ашыгыч рәвештә табипка мөрәжәгать итегез.

- Бал корты һәм шөпшә ояларын чыглан үтегез. Пикникка яки ял итәргә бу бөжәкләр оялары янында туктамагыз.

Бал корты, шөпшә һәм кормыш тешләвен дәвалауның халык ысуллары

1. Бака яфрагың чөйнеп, зарарланган урын өстенә куярга.
2. Тешләү урынына изелгән тузланак яфрагың байлап куярга.
3. Зарарланган урын өстенә петрушка яфрагың куярга. Бу авыртуны һәм шешүне бетерә.
4. Чи суган кисәргә һәм кискән җире белән тешләү урынына беркетеп куярга. Төнгә калдырырга.

ТЕЛЕФОННАР

ЯНГЫНЧЫЛАР	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
АШЫГЫЧ ЯРДӘМ	103	03
ГАЗ ХЕЗМӘТЕ	104	04

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ ҺӘМ ГАДӘТТӨН ТЫШ ХӘЛЛӘР БУЕНЧА УКЫТУ-МЕТОДИК ҮЗӘГЕ

БЕЛЕШМӨЛЕК

*Сезне бөжәк чакты...
Нәрсә эшләргә?*

Түбән Кама ш.

Черкит уты кеше организмда өчен куркыныч түгел, әмма черкит торла ачыруларын таратучы булып тора. Черкит тешләгәннән соң, кеше тәннең агу белән бергә кан оешуга мөмкинлек бирми торган матдәләгә, бу нәс, үз чиратында, черкиткә кан суырырга ярдәм итә. Тешләгән урында кечкенә аллергия реакциясә нәтижәсендә кабарчык һәм кызару барлыкка килергә мөмкин.

Тешләгәннән соң нәрсә эшләргә?

1. Катты азык содасы эремәсә ясарга һәм вакыт-вакыт әрнү торган җирне эшкәртәргә.
2. Тешләү урынына спиртлы тырнак гөл төнәтмәсә, бор спирты, томат согы сөртәргә.
3. Салкын примочка ясарга.
4. Тешләүләп күп булган чакта антигистамин даруы эчәргә (супрастин, цетрин).
5. Поход дару тартмасында антигистамин даруы буларга тиеш (ул әрнүне баса һәм җатта кычыткан чагуан да бетерә).

Халык ысуллары

1. Каймак яки кефир белән эшкәртәргә.
2. Тешләү урынына шомырт яки бака яфрагы куярга.

Чагуна бөжәкләр үзләрен саклау максатларында тешлеләр. Укны ярадан шуңда ук чыгарырга кирәк. Тешләү урынында тән кызара, шешә, авырта һәм кыза.

Бөжәкләр Сезне чакмасын өчен нәрсә эшләргә һәм үзенне ничек тотарга кирәк?

- Паннага бирелергә, кулларны беларга, кискән хәрәкәтләр ясарга кирәкми. Әгәр дә бал корты яки шөпшә аягыңда оча икән, яки өстегезгә утырса, аны үзегезне ойранеп чыгарга прөк бирегез.

- Табиғатта күп чәчәкләр булган җирдә яланаяк йөрмәскә. Чирәмдә чага торган бөжәкләр буларга мөмкин.

- Ачык һавада баллы ризык һәм эчемлекләр белән сак булгызы.

- Артык кңн кнем кимәскә һәм чәчләрегезне туздырып йөрмәскә тырышыгыз — бөжәк алар арасында буталып калып, Сезне чагырга мөмкин.

- Зарарланган җирне кашымагыз, бу агуның таралуына китерергә мөмкин.

Ливневые дожди, выпадающие в летние дни, часто сопровождаются грозами. Издавна гроза поражала воображение человека. Грозы приводили в ужас наших предков, плохо защищенных от непогоды. Пожары и смерть от ударов молнии производили и будут производить на людей сильное впечатление.

Особенно сильное впечатление производит гроза, которая разразилась «прямо над головой», когда непрерывно грохочет гром, когда бушует ураганный ветер и из грозно клубящихся облаков хлещет ливень.

Молния опасна тогда, когда вслед за вспышкой следует раскат грома. В этом случае срочно примите меры предосторожности.

ЕДИНАЯ СЛУЖБА СПАСЕНИЯ

112

ПОЖАРНЫЕ	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
СКОРАЯ ПОМОЩЬ	103	03
ГАЗОВАЯ СЛУЖБА	104	04

ЦЕНТР ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ПАМЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ Действия во время грозы

г. Зеленодольск

Во время ударов молнии:

- не находитесь близко к электропроводке, молниеотводу, водостокам крыш, антенне;
- не стойте рядом с окном;
- по возможности выключите телевизор, радио и другие электробытовые приборы

Если вы находитесь в сельской местности:

- закройте окна, двери, дымоходы и вентиляционные отверстия;
- не разговаривайте по телефону: молния иногда падает в натянутые между столбами провода.

Если гроза застала вас в автомобиле:

- не покидайте его, при этом закройте окна и опустите антенну радиоприемника.

Если вы находитесь в лесу:

- укройтесь на низкорослом участке леса;
- не укрывайтесь вблизи высоких деревьев, таких как сосны, дубы и тополя;
- не находитесь в водоеме или на его берегу.
- отойдите от берега, с возвышенного места в низину.

Если вы находитесь на открытой местности:

- сядьте на корточки в ложбине, овраге или другом естественном углублении, обхватив ноги руками.

яңгырлар еш кына яшенле була. Элек-электән яшен кешенең карашын таң калдыра иде. Явым-төшемнәрдән начар якланган ата-бабаларыбыз койма яңгырлардан бик курка иде. Янгыннар һәм яшен сугудан үлемнәр кешеләргә гел көчле тәэсир асыяй иде һәм асыялчак та.

Бигрәк та "кинат баш өстендә" барлыкка килгән яшен көчле тәэсир асыяй, туктаусыз күк күкрәгәндә, көчле давыл җиле искәндә һәм кара болытлардан ишеп койма яңгыр яуганда.

Яшен, ялтыраудан соң күк күкрәве яңгыраган чакта куркыныч. Бу очракта киченкмастан саклык чараларын күреgez.

БЕРДӘМ КӨТМӘГҮ ХЕЗМӘТЕ

112

ЯНГЫНЧЫЛАР	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
АШЫГЫЧ ЯРДӘМ	103	03
ГАЗ ХЕЗМӘТЕ	104	04

ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ ҺӘМ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БУЕНЧА УКЫТУ-МЕТОДИК ҮЗӘГЕ

ХАЛЫК ӨЧЕН БЕЛЕШМӘЛЕК

**Яшен вакытында
куркынычсызлык
кагыйдәләре**

Яшел Үзән ш.

Яшен суккан вакытта:

- антеннага, түбә сүтәшергеченә, яшен кайтаргычына якын тормагыз;
- таразага якын килмәgez;
- мөмкин булганча телевизор, радио һәм башка электр-көнкүреш приборларын сүндереgez.

Авыл җирендә булган чакта:

- тәрәзәләргә, ишекләргә, төтен һәм вентиляция юлларын ябыгыз;
- телефоннан сөйләшмәgez; яшен кайчагында баганалар арасында сузылган чыбыкларга лага.

Әгәр автомобильдә булган чакта яшен башланса:

- машинадан чыкмагыз, тәрәзәләргә ябыгыз һәм радио антеннасын төшереgez.

Урманда булган чакта:

- урманның түбән ағачлы җирендә качыгыз;
- нарат, имән һәм тирәк кебек югары ағачлар яннанда тормагыз;
- сулыклар эченнән һәм ярларыннан китеgez;
- ярдан, калкулыктан түбәнлеккә китеgez.

Ачык урында булган чакта:

- уйсулыкта, чокырда яки бүтән тиерән урында аякларыгызны качаклап чүгәләgez.

Памятка

Берегите лес от пожара!

г. Альметьевск

ЛЕСНОЙ ПОЖАР

- самопроизвольное или спровоцированное человеком возгорание в лесных экосистемах.

Алгоритм действий

1. Не паниковать и постараться максимально грамотно оценить площадь, место и силу возникшего очага огня.

2. При небольшом очаге возгорания принять доступные меры к тушению (водой, вениками из зеленых веток). При наличии инструмента забросать землей кромку пожара.

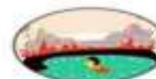

Если ситуация вышла из-под контроля

Надо определить направление ветра и выбрать направления движения - против ветра, перпендикулярно к линии огня.

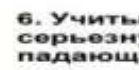
3. Чтобы не обгореть, смочить водой одежду, волосы, открытые участки тела.

4. Если возможно, перебраться на другой берег реки (ручья), окунуться в водоём.

5. При сильном задымлении двигаться пригнувшись, прикрыв нос и рот куском смоченной ткани, сделав глубокий вдох.

6. Учитывать, что во время движения серьезную опасность могут представлять падающие деревья.

7. После выхода из зоны, охваченной огнем, сообщить органам МЧС России по телефону 112.

В случае пожара
ЗВОНИТЕ
по телефонам:

112 или 101

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ГРАЖДАННАР
ОБОРОНАСЫ ҺӘМ ГАДӘТТӨН ТЫШ ХӘЛЛӘР
БУЕНЧА УКЫТУ-МЕТОДИК ҮЗӘГЕ

Белешмәлек

Урманны янгыннан саклагыз!

Әлмәт ш.

УРМАН ЯНГЫНЫ

- урман экосистемаларында
көпчелек тарафыннан яки үз
ихтияры белән янгын чыгу.

Гамәлләр алгоритмы

1. Паникага бирелмәскә һәм утның
мәйданын, урынын һәм көчән максимал
дәрәжәдә дәрәс бәяләргә тырышырга.

2. Көчкәнә мәйданда янгын булган очракта
сүндерү чаралары күрергә: су, яшел
ботаклардан себеркеләр. һәм инструмент
булган очракта, янгын кырыен
жир белән күмәргә.

Әгәр вазгыять контрольдән
чыкса

Жил юнәлешен билгеләп хәрәкәт
юнәлешен карарга кирәк: жылга каршы,
янгын сызыгына перпендикуляр рәвештә.

3. Тән пешүе алмас өчен, су белән
киемне, чөчкә һәм ачык тән өлешләрен
суларга.

Мөмкин булган очракта, елганың
(инешнең) икенче ярына күчәргә, сулыкка
чумарга.

4. Көчлө төтөн чыккан очракта, борын һәм авызны
юеш чүпрәк кисәгә белән каплап, тирән сулап
хәрәкәт итәргә.

5. Хәрәкәт вакытында аучы агачлар
куркынычы турында истә тотарга.

6. Янгын белән капланган зонадан
чыкканнан соң, Россия ГТХМ органнарына 112
телефоны буенча хәбәр итәргә.

Янгын очрагында

112 яки 101

телефоннары буенча

ШАЛТЫРАТЫГЫЗ

ПОСЛЕ УКУСА!

Не сдавливайте тело клеща
Не поливайте его маслом и керосином

Не вынимайте клеща пальцами

Насекомое осторожно вытягивают за брюшко, слегка раскачивая, пинцетом или с помощью петли из прочной нити, накинутаой как можно ближе к хоботку

Достать клеща (Лучше обратиться в медицинское учреждение)!!!

Обратиться к врачу для проведения необходимой профилактики!!!

ПЕРИОД АКТИВНОСТИ –

С МАРТА ПО НОЯБРЬ!!!

ЧТО ДЕЛАТЬ С КЛЕЩЕМ!

Его можно принести на лабораторное исследование в:

«Центр гигиены и эпидемиологии в Республике Татарстан»

по адресу:
г. Казань, ул. Сеченова, д. 13 А
Тел. 221-79-12, 221-79-79

Телефон единой службы спасения

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР
ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ И
ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ПАМЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ

КАК ЗАЩИТИТЬ СЕБЯ ОТ УКУСА ЛЕСНОГО КЛЕЩА?

г. Казань

ПРАВИЛЬНО ОДЕВАЙТЕСЬ!

Обязательно наденьте головной убор, волосы заправьте под косынку

Воротник и манжеты должны плотно прилегать к телу

Носите светлую, однотонную одежду

Брюки заправьте в ботинки или в носки с плотной резинкой

Нанесите на одежду репеллентное средство от клещей!!!

ЛИЧНАЯ ЗАЩИТА!

Не садиться и не ложиться на траву

Проводить само- взаимные осмотры каждые 10-15 минут для обнаружения клещей

Не заносить в помещение свежие сорванные растения

Самая надежная мера защиты – это заблаговременная вакцинация (прививка)!!!

ПОСЛЕ ПРОГУЛКИ!

Снять одежду

Тщательно осмотреть тело и одежду

Куда кусают клещи?

Расчесать волосы мелкой расческой

ТЕШЛӘГӘННӨН СОҢ!

Талпанның гәүдәсен
сытмагыз
Аңа май һәм керосин
сипмәгез
Талпанны бармакларыгыз
белән тартып чыгармагыз
Пинцет яки нык җептән
ясалган, хортумга мөмкин
кадәр якынарак урнаштырылган
элмәк белән әкрән генә
чайкый-чайкый бөжәккә сак
кына корсагыннан тартып
алалар

Талпанны алу
(Медицина учреждениесенә
мөрәҗғәгать итү яхшырак)!!!

Кирәкле профилактика
үткөрү өчен табипка
мөрәҗғәгать итәргә!!!

АКТИВЛЫК ЧОРЫ –

МАРТТАН НОЯБРЬГӘ КАДӘР!!!

НЕ ПАНИКУЙ!
Сдәягә клещи
на анализ
к лабораторию

ПАНИКАГА БИРЕЛМӨ!
Талпанны лабораториягә
анализга тапшыр.
Аны лаборатория тикшерүенә
«Татарстан Республикасы
гигиена һәм эпидемиология
үзәгенә» алып килергә
мөмкин.

Казан ш., Сөченәв ур., 13А й.
Тел. 221-79-12, 221-79-79

Бердәм коткару
хөзмәтә
телефоны

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ ҺӘМ
ГАДӘТТӨН ТЫШ ХӘЛЛӘР
БУЕНЧА УКЫТУ-МЕТОДИК
ҮЗӘГЕ

ХАЛЫК ӨЧЕН
БЕЛӘШМӘЛЕК

**УРМАН ТАЛПАНЫ
ТЕШЛӨВЕННӨН ҮЗӘҢНЕ
НИЧЕК САКЛАРГА?**

Казан ш.

ДӨРЕС КИЕНЕГЕЗ!

Баш киёмә киегез,
чөчөгезне яулык
астына җыегыз

Якалар һәм
манжетлар тәндә
тыгыз утырырга
тиеш

Якты һәм бөр
төстөгә киём киегез

Чалбарны аяк киёмә
яки тыгыз резинкалы
оекбашларга кыстырыгыз

Киёмгә талпанның репеллент
сыекча сибегез!!!

ШӨХСИ САКЛАНУ!

Чирәмгә ятмаска
һәм утырмаска

Талпанның табу
өчен һәр 10-15
минут саен
үз – үзәңне һәм
башкаларны карап
чыгарга

Бүлмәгә яңа өзгән
үсемлекләр алып
көрмәскә

Иң ышанычлы
саклану чарасы –
алдан ук
вакцинация үтү
(прививка кую)!!!

УРАМДА ЙӨРГӨННӨН СОҢ!

Киёмне салырга

Тән һәм киёмне җентекләп
карап чыгарга

Куда кусаюг
клещи?

Талпан кая төшли?
Баш, колак арты, култык
асты, касык, тез асты.

ЧӘЧНЕ ВАК ТАРАК
БЕЛӘН ТАРАП ЧЫГАРГА

Меры предосторожности от укусов змей:

Не наступать на змей

Надеть брюки, а не шорты

Нельзя ходить босиком или в открытой обуви

ПОМНИ!

ЕСЛИ ПРОИЗОШЛА БЕДА

ПОЖАРНЫЕ	101 01
ПОЛИЦИЯ	102 02
СКОРАЯ ПОМОЩЬ	103 03
ГАЗОВАЯ СЛУЖБА	104 04

ЦЕНТР ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ
И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

Памятка для населения
Осторожно, змеи

г. Бугульма

Змей крайне редко сами нападают на человека. Чаще всего укусы люди получают по неосторожности – случайно наступив или зацепив змею. Чтобы избежать агрессии со стороны пресмыкающихся, нужно быть внимательными в лесу и знать, как выглядит каждый вид змей.

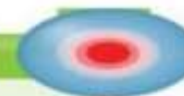
Меры предосторожности от укусов змей

Отправляясь в лес, лучше всего надеть обувь с высоким голенищем, а брюки – длинные и из плотной ткани

Присаживаясь отдохнуть, осмотреть место отдыха

Симптомы укуса

В области укуса пострадавший чувствует сильную боль

Из ранки выступает несколько капель крови

Спустя час или два может появиться чувство холода, затрудненное дыхание, сильная жажда, нитевидный пульс, обмороки, судороги, бред

Первая помощь

необходимо удалить из ранки

по возможности создать покой укушенной конечности

поместить ее в возвышенное положение

пострадавшего укутать в теплую одежду, дать обильное питье

быстро доставить его в больницу

Елан төшләүдән саклык чаралары:

Еланнарға басмаска

Шорт түгел, э чалбар кияргә

Яланаяк яки ачык аяк киёмәндә йөрергә ярамый

ИСТӘ ТОТ!

ӘГӘР БӘЛА КИЛЕП ЧЫКСА

БЕРДӘМ КОТКАРУ НОМЕРЫ

ЯНГЫНЧЫЛАР	101 01
ПОЛИЦИЯ	102 02
АШЫГЫЧ ЯРДӘМ	103 03
ГАЗ ХЕЗМӘТЕ	104 04

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ ҺӘМ
ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БУЕНЧА
УКЫТУ-МЕТОДИК ҮЗӘГЕ**

**Халык өчен
белешмәлек
Сак булыгыз, еланнар**

Бөгелмә ш.

Еланнар бик сирәк көшөгә үзләре һөжүм итә. Еш кына көшөләрне саксызлык аркасында төшлиләр - елан өстенә ялгыш басу яки аны ләктереп китү нәтижәсендә. Бөхәтсезлек очрагын булдырмас өчен, урманда игътибарлы булырга һәм еланнарның һәр төре нинди була икәннән белергә кирәк.

Елан төшләүдән саклык чаралары

Урманга барган чакта, биек аяк киёмә һәм тыгыз тукумадан тегелгән озын чалбар кияүз яхшырак.

Ял итәргә утырганда, ял урынын карап чыгыгыз.

Гади тузбаш

Төшлөү урыннары:
кул
бармаклары,
кул,
балтыр,
аяк табаны.

**Гади кара елан
табигый агулы елан**

Гади бакыр елан

Төшлөү симптомнары

Төшлөү жирендә зыян күрүче көчле авырту сизә.

Ярада берничә тамчы кан күренә.

1-2 сәгатьтән соң туңу тойгысы, авыр сулыш, көчле сусау, сирәк пульс, һуш китү, көзән жыеру, саташу очраклары барлыкка килә ала.

Беренче ярдәм

Ярадан агучы чыгарырга кирәк.

Мөмкин булганча төшләнгән жирне хәрәкәтсез тотарга.

Аны күтәрәбрәк тотарга.

Зыян күрүчене жылы юрган белән урарга, күп итеп су бирергә.

Аны тизрәк хастаханәгә житкерергә.

ПРАВИЛА СБОРА:

Собирайте только те грибы, которые хорошо знает.

Не собирайте их в черте города, а также вблизи свалок, скопления мусора и у дороги. Грибы – природные “пылесосы” и замечательно впитывают в себя вредные вещества.

Не собирайте старые переросшие и червивые грибы, ими также можно отравиться.

Не пробуйте сырые грибы на вкус.

Не верьте утверждению, что яд из грибов можно удалить, если кипятить их несколько часов, чаще всего яды термостойки.

ПРИЗНАКИ ОТРАВЛЕНИЯ ГРИБАМИ:

- боль в животе,
- головная боль,
- тошнота,
- рвота,
- понос,
- слабость,
- обильный пот,
- изменение температуры тела (она может не повыситься, а, наоборот, резко понизиться).

При сильном отравлении, особенно ядом мухоморов и бледной поганки, возможны бред, галлюцинации, потеря сознания.

Первые признаки грибного отравления обычно проявляются уже через полчаса после еды, самое позднее – спустя 4 часа.

ПЕРВАЯ ПОМОЩЬ:

- Вызвать скорую помощь.
- Очистить желудок (вызвать рвоту).
- Уложить в постель и укрыть теплым одеялом.
- Чаще пить кипяченую водой.
- Прием пищи запретить.
- Не давать лекарства до приезда врачей.

ЕДИНАЯ СЛУЖБА СПАСЕНИЯ

112

ПОЖАРНЫЕ	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
СКОРАЯ ПОМОЩЬ	103	03
ГАЗОВАЯ СЛУЖБА	104	04

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ПО ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЕ И ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ПАМЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ

Ядовитые грибы

г. Набережные Челны

ПОМНИ:

Ложные опята

У съедобных опят шляпка коричневато-желтая, на ножке пленка, похожая на кольцо. У ложных опят желто-зеленая или красноватая шляпка, а на ножке нет кольца.

Ложная лисичка

У настоящей лисички края шляпки выгнутые, гофрированные, цвет мякоти желтый или оранжево-желтый, а у ложной – шляпка округлая, воронкообразная, с ровными краями, цвет красновато-оранжевый, красно-медный.

Желчный гриб

У самого ценного гриба-белого – есть опасные двойники: сатанинский и желчный. Отличаются они от белого тем, что у них нижняя сторона шляпки не белая или желтоватая, как у боровика, а розовая или даже красная. Если разломить шляпку белого гриба, она не изменит своего цвета, а у этих грибов вначале покраснеет, потом почернеет.

Наиболее опасного двойника имеют шампиньоны. Это смертельно ядовитая бледная поганка. Ножка у неё будто вылезает из горлышка широкого горшочка. В верхней части ножки есть пленчатое кольцо. На корне у бледной поганки есть характерный мешочек. Ядовитые свойства этого гриба сохраняются при

любой обработке: и при сушке, и при варке, и при засолке.

Второй двойник-

шампиньон желтокожий (рыжеющий), на изломе мякоть его рыжеет и пахнет карболом.

Красный мухомор

Ядовитый красный мухомор, к счастью, не похож ни на один съедобный гриб.

ЗАПОМНИТЕ

отличительные признаки ядовитых и несъедобных грибов:

- белые точки или чешуйки на верхней стороне шляпки;
- клубневидное утолщение у основания ножки;
- пленка под шляпкой (за исключением опят, маслят и шампиньонов, это съедобные);
- чешуйки на нижней стороне ножки;
- резкое, ярко выраженное клубневидное утолщение у основания ножки;
- нижняя поверхность шляпки – розовая или красноватая.

ЖҮЙӨ КАГЫЙДӘЛӘРЕ:

Үзгөз ахшы белгән гөмбәләргә генә жыйгыт.

Аларны шәһәр эчендә, чүпләкләр, чүп-чар жасалмасы арасында һәм юл янында жыймагыт. Гөмбәләр – табигый "тузлануырткычлар", зарарлы матдәләргә бик ахшы сөңдәрәләр.

Искә, артык үскөн һәм кортлаган гөмбәләргә жыймагыт, алар белән шулай ук агуланарга була.

Чи гөмбәләргә төмән белү максатларында кабып карамагыт.

Беринчә сагаты кайнатканнан соң гөмбәләрдән агуны бетереп була торган фикергә ышанмагыт, агулар еш кайнарга чыдамлы.

ГӨМБӘ БЕЛӘН АГУЛАНЫ БИЛГЕЛӘРЕ:

- эч авыртуы,
- баш авыртуы,
- күңел болгану,
- косу,
- эч югу,
- көчсезлек,
- каты тирләү.

➢ тән температурасы үзгәрү (ул артмаска, ә киресенчә, кискен кимергә мөмкин).

Көчле агуланганда, бигрәк тә чөбен гөмбәсә агулы һәм төссез агулы гөмбә агуы белән, сатану, галлюцинация, аяны югалту ихтималы бар.

Гөмбә белән агулануның беринчә билгеләре, гадәттә, ашаганнан соң арты сагатытән соң, сонрагы – 4 сагатытән соң ачыклана.

БЕРЕНЧЕ ЯРДӘМ:

- Ашыгыч ярдәм чакыртырга
- Ашказанын чистартырга (костырырга)
- Яткырырга һәм жылы юрган белән абырга
- Ешрак кайнаган су эчерергә
- Ашарга бирмәскә
- Табиблар килгәнчә дару бирмәскә

БЕРДӘМ КОТКАРУ ХЕЗМӘТЕ

112

ЯНГЫНЧИЛАР	101	01
ПОЛИЦИЯ	102	02
АШЫГЫЧ ЯРДӘМ	103	03
ГАЗ ХЕЗМӘТЕ	104	04

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ ҺӘМ ГАДӘТТӨН ТЫШ ХӨЛЛӨР БУЕНЧА УКУТУ-МЕТОДИК ҮЗӨГЕ

ХАЛЫК ӨЧЕН БЕЛЕШМӨЛЕК

Агулы гөмбәләр

Яр Чаллы ш.

ИСТӘ ТОТ:

Ялган баллы гөмбә

Ашыя торган баллы гөмбәнен эшләпәсә көрән-сары төстә, аягында балдакка охшаган элпә. Ялган баллы гөмбәнен эшләпәсә сары-яшел яки кызыл, ә аягында балдагы юк.

Ялган этәч гөмбәсә

Чын этәч гөмбәсенен эшләпәсә кырыйлары бөгелгән, сызык-сызык текстуралы, төсө йомырка сыман сары яки кызгылт-сары, ә ялганның эшләпәсә түгәрәк, бүрәнкә сыман, тигез кырыйлы, төсө кызыл-кызгылт, кызыл-бакыр.

Үтлө гөмбә

Иң кыйммәтлө гөмбәнен – ак гөмбәнен – куркыныч охшашлары бар: сатанник һәм үтлө гөмбәләр. Алар ак гөмбәдән аерыла: эшләпәләре аскы агы парат гөмбәсенекә кебек ак яки сары түгел, ә алу яки хәтта кызыл була. Әгәр дә ак гөмбәнен эшләпәсен ярсак, ул үз төсен үзгәртми, ә тегеләренекә баштан кызара, аннары каралачак.

Тагыш да куркынычрак игезәккә шампиньоннар

ия. Бу үлемгә китерә торган агулы төссез агулы гөмбә. Аның аягы киң чүлмәк авызыннан чыккан сыман. Аягының өске өлешендә элпә балдак бар. Тамырында үзенчәлекле капчыгы бар. Бу гөмбәнен агулы сыйфатлары теләсә нинди эшкәртүдән соң саклана: киттергәннән, пешергәннән, тозлаганнан соң.

Икенче игезәк - сары тәңлө шампиньон (жирёнлёну́че), яргач аның йомшагы жирёнлёна һәм карбод исе кала.

Кызыл чөбен гөмбәсә

Бөхеткә, агулы Кызыл чөбен гөмбәсә бер генә ашарга яраклы гөмбәгә дә охшамаган.

ИСТӘ ТОТЫГЫЗ

агулы һәм ашарга яраксыз гөмбәләргә аеру билгеләре:

- эшләпәсенен өске аягында ак нокталар яки тәңкәләр;
- аягы нигезендә бүлбә сыман калыңлык;
- эшләпәсә астында элпә (баллы гөмбә, майлы гөмбә һәм шампиньоннардан башка, алар ашарга яраклы);
- аягының аскы аягында тәңкәләре бар;
- аягы нигезендә күзгә ташлана торган бүлбә сыман калыңлык;
- эшләпәсенен аскы өслеге алу яки кызыл төстә;

**ЕДИНЫЙ
телефон спасения**

УПРАВЛЕНИЕ ГОРОДСКОЙ ПОЛИЦИИ
И ГОРОДСКОЙ СЛУЖБЫ ПОСРЕДСТВАМИ
РЕСПУБЛИКИ АЛТАЙ

**Правила
безопасного поведения
на воде**

г. АЛМАТЫ

**Не купайтесь в
неизвестных и не
предназначенных для
этой цели водоёмах!**

**Купаться можно
только в специально
оборудованных местах!**

**Не купайтесь в
штормовую погоду,
берегитесь волн!**

**Не заплывайте далеко от
берега на надувных
матрасах,
автомобильных камерах!**

**Не переохлаждайтесь и
не перегревайтесь!
Не купайтесь при
температуре воды ниже
18°C, воздуха - ниже
22°C.**

Бердәм коткару телефоны

ТАТТАР СТОЛЫН КИШЕЛЕРНИН
ТРАКЛАВШАР ОБОРОТКАСЫН
ТАДЫТКАН ТИШКОЛЛАР БУЛМА
УКЫТУ - МЕТОДИК УКУЧ

Суда куркынычсызлык
кагыйдалләре

Өлмәт ш.

Бу максат өчен
билгеләнмәгән һәм
билгесез сулыкларда
коенмагыз!

Шторм вакытында
коенмагыз,
дулкыннарда
сакланыгыз!

Өшемәгез һәм кызмагыз!
Су температурасы 18
градустан һәм һава
температурасы 22
градустан түбән
булганда коенмагыз.

Махсус
жиһазландырылган
урыннарда гына
коенырга була!

Кабарынкы матрас,
автомобиль
камераларында ярдан
ерак йөзмәгез!

